

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2023/73

Karar Sayısı : 2023/166

Karar Tarihi : 28/9/2023

R.G.Tarih-Sayı : 2/11/2023-32357

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: İstanbul 6. Asliye Hukuk Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 510. maddesinde yer alan "...saklı paylı..." ibaresinin Anayasa'nın 35. maddesine aykırılığı ileri sürülerek iptaline karar verilmesi talebidir.

OLAY: Atanmış mirasçıya karşı açılan mirasçılık belgesinin iptali davasında itiraz konusu ibarenin Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme iptali için başvurmuştur.

I. İPTALİ İSTENEN KANUN HÜKÜMLERİ

Kanun'un itiraz konusu ibarenin de yer aldığı 510. maddesi şöyledir:

"B. Mirasçılıktan çıkarma

I. Sebepleri

Madde 510- Aşağıdaki durumlarda mirasbırakan, ölüme bağlı bir tasarrufla saklı paylı mirasçısını mirasçılıktan çıkarabilir:

- 1. Mirasçı, mirasbırakana veya mirasbırakanın yakınlarından birine karşı ağır bir suç işlemişse,*
- 2. Mirasçı, mirasbırakana veya mirasbırakanın ailesi üyelerine karşı aile hukukundan doğan yükümlülüklerini önemli ölçüde yerine getirmemişse."*

II. İLK İNCELEME

1. Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü hükümleri uyarınca Zühtü ARSLAN, Kadir ÖZKAYA, Engin YILDIRIM, M. Emin KUZ, Recai AKYEL, Yusuf Şevki HAKYEMEZ, Yıldız SEFERİNOĞLU, Selahaddin MENTEŞ, Basri BAĞCI, İrfan FİDAN, Kenan YAŞAR ve Muhterem İNCE'nin katılımlarıyla 4/5/2023 tarihinde yapılan ilk inceleme toplantısında dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

III. ESASIN İNCELENMESİ

2. Başvuru kararları ve ekleri, Raportör İsmail Emrah PERDECİOĞLU tarafından hazırlanan işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu kanun hükümleri, dayanılan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A. İtirazın Gerekçesi

3. Başvuru kararında özetle; 4721 sayılı Kanun'un 510. maddesinin miras bırakana yalnızca saklı payı olanları mirasçılıktan çıkarabilme imkânı verdiği, saklı payı olmayan mirasçıların anılan maddede yer alan durumların gerçekleşmesi hâlinde mirasçılıktan çıkarılmalarının mümkün

olmadığı bu durumda miras bırakanın mülkiyeti üzerinde serbestçe tasarruf etme hakkının işlevini yitirdiği, iptali istenen ibarelerin saklı payı olmayan mirasçılarını saklı paylı mirasçılara göre daha üstün bir hak sahibi konumuna getirdiği zira kişilerin hayatta iken mevcut mal varlıkları için saklı payı olmayan mirasçısını mirasçılıktan çıkarma imkânı varken terekeye sonradan katılan varlıklar için böyle bir imkânın söz konusu olamayacağı belirtilerek kuralın Anayasa'nın 35. maddesine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

B. Uygulanacak Kural Sorunu

4. Anayasa'nın 152. ile 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 40. maddelerine göre bir davaya bakmakta olan mahkeme, o dava sebebiyle uygulanacak bir kanunun veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin hükümlerini Anayasa'ya aykırı görmesi hâlinde veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varması durumunda bu hükümlerin iptali için Anayasa Mahkemesine başvurmaya yetkilidir. Ancak anılan maddeler uyarınca bir mahkemenin Anayasa Mahkemesine başvurabilmesi için elinde yönteminde açılmış ve mahkemenin görevine giren bir davanın bulunması, iptali talep edilen kuralın da o davada uygulanacak olması gerekir. Uygulanacak kural ise bakılmakta olan davanın değişik evrelerinde ortaya çıkan sorunların çözümünde veya davayı sonuçlandırmada olumlu ya da olumsuz yönde etki yapacak nitelikteki kurallardır.

5. İptali istenen ibarenin yer aldığı 4721 sayılı Kanun'un 510. maddesinde miras bırakanın saklı paylı mirasçılarını mirasçılıktan çıkarma yetkisi düzenlenmektedir. Anılan madde miras bırakana veya miras bırakanın yakınlarından birine karşı ağır bir suç işlenmiş olması yahut miras bırakana veya miras bırakanın aile üyelerine karşı aile hukukundan doğan yükümlülüklerin önemli ölçüde yerine getirilmemiş olması durumunda miras bırakana ölüme bağlı tasarruf ile saklı paylı mirasçıyı mirastan çıkarma yetkisi tanımaktadır.

6. İtiraz başvurusuna konu yargılama sürecinde atanmış mirasçılık belgesinin iptali istenmektedir. Murisin yeğeni tarafından açılan bu davada ilk derece mahkemesince davanın usulden reddine karar verilmiştir. İlk derece mahkemesinin gerekçesinde mirasçılık belgesinin iptali davasının açılmasında davayı açmakta hukuki yararı bulunan kişilerin yetkili olduğu oysa murisin noter huzurunda düzenlenen vasiyetnamesi incelendiğinde 4721 sayılı Kanun'un 510. maddesi kapsamında davacının aile hukukundan kaynaklanan yükümlülüklerini yerine getirmemiş olduğu sebebiyle mirastan çıkarılmış olduğunun görüldüğü bu durumda mirasçı sıfatı bulunmayan davacının aktif taraf ehliyetinin de bulunmadığı açıklanmıştır.

7. İstinaf incelemesi sonucu bu karar kaldırılmış ve yeniden yargılama yapılmak üzere dava dosyası iade edilmiştir. İstinaf kararının gerekçesinde 4721 sayılı Kanun'un 510. maddesine göre murisin ancak saklı payı olan mirasçısını mirastan çıkarabileceği, bu doğrultuda davacının murisin yeğeni olup saklı paylı mirasçı olmadığı ayrıca mirasçılık belgesinin iptali davasının yasal mirasçılar, atanmış mirasçılar ve mahkemelerce yetki verilmiş olması koşuluyla mirasçı sıfatları bulunmayan kişiler tarafından açabileceği, dolayısıyla davacının dava açmakta hukuki yararının bulunduğu kabulünün gerektiği açıklanmıştır.

8. İade kararı üzerine ilk derece mahkemesince 4721 sayılı Kanun'un 510. maddesinde yer alan "...saklı paylı ..." ibaresinin iptali talebiyle Anayasa Mahkemesine başvuruda bulunulmuştur.

9. İtiraz yoluna konu dava, atanmış mirasçılık belgesinin iptali davasıdır. İstinaf merciinin kararıyla 4721 sayılı Kanun'un 510. maddesi dayanak alınarak ve davacıya mahkemelerce yetki verilmiş olması koşulunun sağlandığı tespiti yapılarak davacının taraf ehliyetinin bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu aşamada ilk derece mahkemesinin önündeki uyuşmazlıkta, davacının

Esas Sayısı : 2023/73

Karar Sayısı : 2023/166

iddia ettiği kapsamda atanmış mirasçılık belgesinin hukuka uygun olup olmadığının tespiti yapılacaktır. Murisin davacıyı mirasçılıktan çıkarma yetkisi ise değerlendirmeye tabi tutulmayacaktır. Bu çerçevede iptali istenen kuralın davanın çözümünde veya davayı sonuçlandırmada olumlu ya da olumsuz yönde etki yapacak nitelikte bir kural olduğu söylenemez.

10. Dolayısıyla 47251 sayılı Kanun'un 510. maddesinin itiraz başvurusunda bulunan Mahkemenin bakmakta olduğu davada uygulanma imkânı bulunmamaktadır. Bu nedenle söz maddede yer alan ibareye ilişkin başvurunun Mahkemenin yetkisizliği nedeniyle reddi gerekir.

IV. HÜKÜM

22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 510. maddesinde yer alan "...saklı paylı..." ibaresinin itiraz başvurusunda bulunan Mahkemenin bakmakta olduğu davada uygulanma imkânı bulunmadığından başvurunun Mahkemenin yetkisizliği nedeniyle REDDİNE 28/9/2023 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

Başkan
Zühtü ARSLAN

Başkanvekili
Hasan Tahsin GÖKCAN

Başkanvekili
Kadir ÖZKAYA

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
Muammer TOPAL

Üye
Rıdvan GÜLEÇ

Üye
Yusuf Şevki HAKYEMEZ

Üye
Yıldız SEFERİNOĞLU

Üye
Selahaddin MENTEŞ

Üye
Basri BAĞCI

Üye
İrfan FİDAN

Üye
Kenan YAŞAR

Üye
Muhterem İNCE